

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Europos humanitarinio universiteto
KULTŪROS PAVELDO VYSTYMAS
STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: Marius Sirutavičius

Grupės nariai: Salvijus Kulevičius, Rokas Balčiūnas

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Kultūros paveldo vystymas
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	N12 Paveldo studijos
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antrosios pakopos studijos
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (1,5 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	90
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Humanitarinių mokslų bakalauras

TURINYS

I. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
I.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2.2. Programos sandara.....	6
2.4. Materialieji ištekliai	9
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	11
2.6. Programos vadyba	12
III. REKOMENDACIJOS	14
IV. Apibendrinamasis įvertinimas	15

I. IŽANGA

Ketinamos vykdyti universitetinių studijų pirmosios pakopos programą Europos paveldas (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Europos humanitarinis universitetas (toliau – Universitetas), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos ir jos vykdymo kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi Universiteto pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu ir 2018 m. spalio 22 d. vykusio ekspertų vizito į Universitetą rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo. Programą vertinant buvo vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, tokiais kaip Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika (toliau – Metodika) (patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-01-157, aktuali redakcija nuo 2016 m. rugsėjo 1 d.), Paveldo studijų krypties aprašas (patvirtina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-826), Bendraisiais studijų vykdymo reikalavimais (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168) ir kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2018 m. spalio 22 d. vyko ekspertų grupės vizitas į Universitetą, kur ekspertai susitiko su Universiteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, susipažino su Universiteto materialine baze (auditorijomis, biblioteka, kompiuterinėmis klasėmis). Vizito pabaigoje Universiteto atstovai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

II.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Teikiama programa turi labai aiškų savo identitetą ir pagrindimą. Išskirtini keli jos savitumai ar „orientacijos“. Pirma – orientavimasis į paveldo vystymą. Tai suprantama kaip paveldo kultūrinio, ekonominio ir socialinio „kapitalo“ išnaudojimas. Antra – viena iš efektyviausių priemonių tam realizuotis laikoma projektinė veikla. Tai gebėjimas rengti,

įgyvendinti ir valdyti paveldo srities projektus. Trečia – Baltarusijos, kurios terpei ir ketinama ruošti specialistus, realijos. Pagrindinė realija – tai poreikis specialistams, kurie turėtų vadybinių ir socialinių kompetencijų, gebėtų aktualizuoti paveldą ir dirbti su projektais, ir Universiteto ruošiama programa tai atspindi.

Visos programos orientacijos susijusios ir dera tarpusavyje. Išskiriami ir dar keli programos aspektai: kritiškumas („kritiniai paveldo tyrinėjimų ir aktualizavimo klausimai“), gebėjimas orientuotis pasauliniuose kontekstuose, maksimalus socialinių partnerių įtraukimas, praktinių žinių ir kompetencijų suteikimas. Taigi programa su ryškia tapatybe, pagrįsta ir aktuali – tokį teigiamą įspūdį kuria pirmieji programos aprašo puslapiai (p. 3–6).

Tačiau programos tikslė (p. 6) šių savitumų ar orientacijų nebelieka arba jie gerokai išblėsta. Tikslu, iš esmės, deklaruojama, kad bus suteiktos bendrosios paveldo studijų žinios, o dalis tikslo yra tiesiog performuluota *Paveldo studijų krypties aprašo* (toliau – Aprašas) mintis (plg. Aprašo punktus 24.1.2 ir 25.1.2). Tik vienas tikslo aspektų tiesiogiai atspindi tai, kas teigta aukščiau: „geba praktiškai aktualizuoti paveldo potencialą instituciniame, nacionaliniame, regioniniame ir tarptautiniame lygmenyse“.

Programos rezultatai atitinka Aprašo ir formaliuosius reikalavimus. Tačiau jie „universalūs“, perimti iš Aprašo, ir menkai atspindintys aukščiau išgirtą programos specifiką. Ekspertai pastebi, jog tik rezultatuose A3 ir D3 (dvejuose iš esamų 14), yra pakeista Apraše teikiama informacija, pakeitus kelis žodžius ar įterpus komentarą skliaustuose (plg. Aprašo punktus 25.1.3 ir 25.4.1), kuo priartėjama prie deklaruotų programos aspektų.

Apibendrinant, dermė ir sąsajos tarp programos tikslų, rezultatų ir akcentuotų programos specifikos yra menkos. Remiantis tikslu ir rezultatu – ši paveldo studijų programa niekuo nesiskiria nuo kitų siūlomų paveldo programų, dėl to ekspertų grupė rekomenduoja pasirūpinti tuo, kad tikslas ir rezultatai labiau atspindėtų toliau nagrinėjamą studijų programos koncepciją. Jeigu studijų programa manoma, kad bus standartinė, programos rezultatai koreliuoja su jos tikslu. Tiesa, programos struktūra, dalykų pavadinimai ir turinys rodytų, kad visgi einama ne „universalium“, o išskirtu savitu keliu – tikrasis programos turinys atitinka deklaracijas.

Kitas kvestionuotinas dalykas – žodis ir sąvoka *vystymas*. Sąvoka naudojama programos pavadinime ir turėtų būti visos programos leitmotyvu. Tačiau paveldo studijose ar diskurse, tiek teorijoje, tiek praktikoje, tiek teisiniuose aktuose, Lietuvoje tokia sąvoka nėra tradicinė ar paplitusi. Ji pasiskolinta iš kito „diskurso“ ar lauko – statybų ir nekilnojamojo turto vystytojų sferos. Jos nerasime *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme*, tačiau ji vartojama *Statybų įstatyme*. Šiuo atveju ji tampa ne tik savotišku naujadaru, bet ir kelia prieštaras – sąvoka *vystymas* paveldo sferoje (lietuviškuose kontekstuose) turi iš esmės neigiamą konotaciją. Esama potekstės, kad tokiu atveju prioritetas skiriamas ne paveldui ir jo išsaugojimui, o paveldą

žalojančioms statyboms ir turto vystymui. Atsižvelgiant į tai, jog didžioji dalis studentų yra užsieniečiai, suprantama, jog lietuviškoji konotacija nėra opi tema, ir, galbūt, tai yra laikina. Tačiau, atsižvelgiant į tai, jog šita studijų programa bus vykdoma Lietuvoje, ekspertų nuomone, į šią konotaciją reikėtų atsižvelgti, ir, galbūt, patikslinti pavadinimą, pagal esančias Lietuvoje paveldo ir paveldosaugos terminologijas. Savo pastabose dėl faktinių klaidų, Universitetas pažymėjo, jog nesutinka su pastaba dėl termino „vystymas“ naudojimo programos pavadinime, ir ekspertų grupė mano, jog pateiktas paaiškinimas, jog vystymas nėra tapatus su nekilnojimo turto sferoje naudojimo konotacija, yra pakankamas pagrindas palikti žodį vystymas pavadinime.

Omenyje turint aukščiau išsakytas pastabas, visgi galime konstatuoti, kad programa atitinka kvalifikaciniam laipsniui keliamus reikalavimus.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Srities silpnybės: netinkamas pagrindinės sąvokos (*vystymas*) pasirinkimas ir jos vartojimas programos pavadinime; kitu trūkumu galima įvardinti Programos tikslo ir rezultatų neatitikimą deklaruojamam ir iš turinio suprantamam programos turiniui ir savitumui.

Srities stiprybės: aiškiai suformuluotas ir išreikštas programos savitumas ir išskirtinumas; Programa sprendžiamos konkrečios srities problemos (realijos), argumentuotas programos reikalingumo pagrindimas.

2.2. Programos sandara

Programos sandara atitinka formaliuosius reikalavimus antrosios pakopos ir konkrečiai paveldo studijoms, racionaliai paskirstomos užsiėmimų ir savarankiško darbo valandos.

Svarbus teikiamos magistro programos santykio su pirmosios pakopos paveldo studijų programa (tokios studijos dėstytos Universitete ir jas ketinama dėstyti ateityje, vertinimui pateikta bakalauro programa *Europos paveldas*) klausimas. Apraše šis santykis nėra paaiškinamas. Nevienareikšmiai buvo ir administracijos bei dėstytojų atsakymai per programos vertintojų vizitą. Ekspertų grupei kilo abejonų, ar tai yra nuosekli bakalauro studijų tęsa, toliau gilinanti žinias bei gebėjimus, ar kito (naujo) paveldo aspekto studijos. Rekomenduotina šį aspektą iškomunikuoti.

Programoje yra originaliai skambančių ir formuluojamų dalykų, pavyzdžiui, *Paveldo filosofija XXI amžiuje: nacionalinės, lokalias, globalios perspektyvos; Paveldas ir darnus vystymasis; Strateginis darnus kultūros paveldo organizacijų valdymas* ir kt. Tai programai teikia savitumo. Dalykai, kaip teigiama apraše ir kaip galėtų atrodyti iš pirmo žvilgsnio, išdėstyti

nuosekliai ir logiškai. Pirmas semestras daugiau skirtas supažindinimui su paveldo studijų pagrindais (24 kreditai iš 30; klausomasi privalomų dalykų *Paveldo filosofija XXI amžiuje: nacionalinės, lokalias, globalios perspektyvos* ir *Europos paveldo politika: paveldas, atmintis, identitetas*). Supažindinama su istoriniais, filosofiniais ir politiniais Europos paveldo kontekstais, ugdomas kritinis bei kūrybinis mąstymas paveldo srityje (tezės iš aprašo, p. 10, 11). Nors Europos paveldo studijoms Universitete planuojama skirti visą bakalauro programą (*Europos paveldas*), tačiau jos ir šių konkrečių magistro studijų dalykų turinio palyginimas rodytų, kad pasikartojimo bus išvengta, minimi dalykai iš tiesų dera su magistro studijų reikalavimais. Toliau (dalyje pirmo ir iš esmės visame antrame semestru) yra studijuojamai į paveldo ir organizacijų vadybą bei paveldo praktikas orientuoti dalykai. Ekspertų grupė mano, jog tai yra kvestionuotinas aspektas, ir kyla abejonės, ar ne per didelė distancija tarp pirmojo ir antrojo teminio bloko: nuo filosofijos, politikos ir atminčių „šokama“ prie vadybos ir administravimo. Iš esmės „mechaniškai“ suplakamos dvi skirtingos temos ir lygmenys, nesukuriant „pereinamųjų“ jungčių tarp jų. Tai kelia abejonę, ar programos struktūra yra visiškai nuosekli, ar studentai supras ryšį tarp šių lygmenų, ar programos „bendruomenė“ nepasidalins į dvi atskiras izoliuotas grupes – teoretikus ir praktikus. Dėl šios priežasties ekspertai mano, jog trūkstama nuoseklus ir natūralus ryšio, siejant teoriją ir praktiką.

Tai, kas čia buvo įvardyta kaip antrasis teminis blokas (paveldosaugos praktikos dalykai), verčia grįžti prie programos santykio su pirmosios pakopos studijų programa klausimu.

1 lentelė

Antrosios pakopos studijų programa <i>Kultūros paveldo vystymas</i>		Pirmosios pakopos studijų programa <i>Europos paveldas</i>	
Dalykai	Kreditai	Moduliai / Dalykai	Kreditai
Kūrybinės industrijos ir paveldas	6	Modulis: Kultūros paveldo industrijos	36
Kultūros projektų valdymas	6	Projektų pagrindai	6
Projektinis darbas paveldo srityje	6	Projektinė praktika	6
Taikomieji tyrimai	6	Kultūros paveldo tyrimai	6

1 lentelėje iš pateikto dalykų suliginimo matyti, kad pamatiniai magistro studijų dalykai (dalykai, per kuriuos realizuojamas šių magistro studijų savitumas) persidengia su bakalauro studijose klausomais dalykais, ir bakalaure tam skiriamas toks pat ar didesnis kreditų skaičius. Šiuo atveju silpnai atrodytų ir argumentas, kad magistro studijose tokias temas kaip „praktinis panaudojimas“ ir „projektinė tiriamoji veikla“ galima dėstyti „giliau“ ar „plačiau“. Užtektų palyginti dalykus *Taikomieji tyrimai* ir *Kultūros paveldo tyrimai*: jų turinys ir temos identiškos

arba itin panašios (dalykų aprašai p. 29 ir 38). Aiškinimas, kad šios studijos skirtos kitai, ne *Europos paveldo* programą baigusiems, auditorijai, žinant regiono aukštųjų mokyklų problemas dėl stojančiųjų skaičium, atrodo mažai argumentuotas arba trumparegiškas. Ekspertų grupė mano, jog pateiktų dalykų turinys turėtų būti permąstytas.

Programos apraše naudojamos sąvokos *vystymas, kapitalas, išnaudojimas*, akcentuojami vadybai ir projektinei veiklai reikalingi gebėjimai bei kompetencijos kelia klausimą dėl šių studijų orientacijos. Ekspertų grupė suabejojo ar šios programos orientacija yra į paveldo ar vadybos studijas. Nusistatymas ir retorika rodytų, kad tai galėtų būti ir į paveldo išteklių orientuotos vadybos ar administravimo studijos, tačiau programos tikslas, rezultatai, siūlomi dalykai ir programos personalas (dėstytojai) patvirtina, kad tai paveldo studijos. Šiuo atveju keltina mintis, gal įmanomas ir kitas kelias: ruošti ne vadybą išmanančius paveldo specialistus, o vadybos specialistus supažindinti su paveldu kaip savitu ir potencialiu ištekliumi. Šis programos multiorientaciškumas kelia ir kitą klausimą dėl to, ar tokius gebėjimus vystyti reikalingos magistro studijos, tačiau šioje pastraipoje pateiktos mintys nėra rekomendacinio požiūrio – tai tik vertintojų pastabos, kurios, galbūt, ateityje, galėtų praversti Universitetui.

Kritikuotini kai kurių konkrečių dalykų aprašai ar patys dalykai. Bloguoju pavyzdžiu būtų dalykas *Miestai ir migracija* – jis visiškai nesusietas su paveldo studijomis. Atkreiptinas dėmesys ir į mažą programos lankstumą bei galimybes rinktis pasirenkamuosius dalykus: iš galimų 30 jiems skiriama tik 12 kreditų. Universitetui rekomenduotina persvarstyti ir dalykų (modulių) aprašų struktūrą (blanką): dalykų temas susieti su valandomis, dėstymo formomis ir atsiskaitymais ir pan.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Srities silpnybės: Programai trūksta nuoseklumo siejant teorinius ir praktinius dalykus – jie iš esmės sudaro du atskirus tarpusavyje nesusietus blokus; su paveldo ir vadybos praktikomis susieti dalykai iš esmės dubliuoja tame pačiame universitete ketinamos dėstyti Europos paveldo programos (bakalauras) dalykus.

Stiprioji šios srities pusė – paveldo teorijai skirti programos dalykai.

2.3. Personalas

Iš programos apraše išvardytų dėstytojų sąrašo ir pateiktų jų gyvenimo aprašymų matyti, kad Programai realizuoti be užsienio kalbų specialistų, pasitelkta 12 dėstytojų, kurių skaičius yra pakankamas Programos įgyvendinimui, o specializacijos įvairovė iš esmės atliepia

Programos tikslus ir uždavinius. Didelį patyrimą turintiems paveldo tyrinėtojams (R. Čepaitė, S. Stureika), Programos realizavime talkins muzeologijos, turizmo, vadybos, istorijos, urbanistikos ir projektų valdymo specialistai. Didžioji dalis turi ilgametę pedagoginės veiklos patirtį, tačiau keletas jų dar tik pradeda savo karjerą šioje srityje.

Ne visi Programos dėstytojai pasižymi reikiamu moksliniu aktyvumu, daliai personalo trūksta publikacijų, ir jie tik iš dalies atitinka Apraše nurodytą reikalavimą: „*Krypties dalykus turi dėstyti dėstytojai, turintys ne mažesnę kaip trejų metų šios krypties mokslinės veiklos patirtį, susijusią su dėstomuoju dalyku (moduliu)*“. Ši nuostata yra ypač svarbi antros pakopos studijoms, užtikrinant reikiamas personalo kvalifikacijas. Bendra numatomų programos dėstytojų problema (išskyrus keletą asmenų) – tarptautinio mokslinio-tiriamąjo aktyvumo trūkumas ir menkas publikavimasis užsienio leidiniuose, išeinant iš postsovietinės erdvės akademinų tradicijų. Tiesa, kai kuriems Programos dėstytojams galima būtų daryti išimtį, juos traktuojant kaip praktikus, kurie gali būti pasitelkiami praktinių užduočių realizavimui. Tokia galimybė numatoma ir Apraše, rekomenduojant, kad „*dali krypties dalykų dėstyti praktinės paveldo krypties darbo patirties turintys specialistai*“.

Nepaisant išsakytų pastabų, vadovaujantis deklaruotais akademineis interesais ir praktinės veiklos patirtimis, galima konstatuoti, jog Programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas turi reikiamas šiam darbui kvalifikacijas, ir šių pedagogų turimos kvalifikacijos pakanka tam, kad būtų vykdoma ši studijų programa.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog dėstytojų, atvykusių dėstyti į Universitetą pagal darbo sutartį, turimi mokslo (meno) daktaro laipsniai turi būti pripažinti pagal Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatyme nurodytas tvarkas.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Esmine šios srities silpnybe laikytume netolygią Programos dalykų dėstymui pasitelkiamo personalo kvalifikaciją ir ganėtinai skirtingą mokslinės – tiriamosios veiklos aktyvumą. Kaip šios srities stiprybę būtų galima įvardinti akademinų interesų įvairiapusiškumą, kuris, tikėtina, sudarys prielaidas tarpdisciplininiam diskursui.

2.4. Materialieji ištekliai

Kaip nurodyta apraše ir kaip teko įsitikinti ekspertams vizito į Universitetą metu, įstaiga turi moderniai įrengtas ir multimedija aprūpintas, bei studijoms pritaikytas auditorijas. Iš jų galima išskirti 15 vietų kompiuterinę klasę, kuri pritaikyta darbui su kompiuterine grafika bei

aprūpinta filmavimui ir fotografavimui reikalinga įranga. Kūrybinių užduočių įgyvendinimui reikalingų resursų taip pat suteikia socialinių mokslų departamento padalinys eMediaHub laboratorija, kuri kol kas įsikūrusi VŠĮ "Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija" suteiktose patalpose ir kurią 2018/2019 mokslo metais planuojam perkelti į bendrą universiteto erdvę. Šios specializuotos darbo vietos aprūpintos reikiama programine įranga.

Kadangi reikšminga dalis studijuojančių gyvena užsienyje, Universitete ypatingas dėmesys ir finansiniai resursai skiriami nuotolinės virtualios mokymosi aplinkos kūrimui, palaikymui ir tobulinimui. Labai svarbu, kad universitete įdiegta demonstracinė nuotolinio mokymo sistemos Moodle versija DemoMoodle, skirta būsimiems studentams-moksleiviams susipažinti su programų turiniu, taip pat planuojamas minėtos sistemos atnaujinimas iki paskutinės versijos. Tai ypač svarbu, nes universiteto veiklos specifika pasižymi mišraus mokymo(-si) būdu, kai derinamos nuotolinės ir tradicinės studijos.

Svarbu atkreipti dėmesį ir teigiamai įvertinti tai, kad universiteto patalpos yra tinkamai pritaikytos studentams su negalia. Jiems puikiai pritaikytas informacijos prieinamumas. Medijų specialybių studentai turi galimybę dirbti prie specializuoto stalo, kompiuterinės klasės aprūpintos specializuotais kompiuterio valdymo įrenginiais.

Nors apraše nėra konkretizuota, kokie bendrieji universiteto resursai bus pasitelkiami vertinamai studijų programai realizuoti, tačiau galima konstatuoti, jog auditorijų ir specialių darbo ir poilsio vietų pakanka, kad ji būtų tinkamai įgyvendinama. Vis dėlto nemažai pastabų būtų galima išsakyti Universiteto bibliotekos adresu. Biblioteka komplektuojama tradiciniais ir elektroniniais leidiniais, prenumeruojamos duomenų bazės, tačiau ekspertų vizitas Universitete atskleidė labai ribotus jos išteklius, vietos trūkumą net ir esamų spausdinių laikymui bei minimalias galimybes pasiūlyti studentams visavertės savarankiško darbo vietas skaitykloje. Leidimas naudotis spaudiniais ir kitose Universiteto patalpose tik iš dalies išsprendžia šią problemą, kadangi tokiu būdu sunku užtikrinti integralią darbo aplinką. Kaip ir ketinimas studijoms reikalingų akademinių publikacijų ir jų laikymo vietos trūkumą kompensuoti užsisakant daugiau elektroninių leidinių. Reikia pastebėti, jog ne visi studijoms reikalingi leidiniai išleidžiami elektroniniu formatu, dėl to ekspertų grupė siūlo atkreipti dėmesį į šį aspektą ir sukomplektuoti bibliotekos išteklius atitinkamai. Nors magistro studijų programos studentams, jau turintiems pakankamai savarankiško darbo įgūdžių visapusiškas bibliotekos išteklių sutelkimas Universitete nėra toks svarbus kaip bakalauro, tačiau pilnavertė biblioteka užtikrintų komfortiškesnes antrosios pakopos studijas.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindine Programos materialijų išteklių silpnybe laikytina studijoms reikalingų bibliotekos išteklių ribotumas ir nepakankamas darbo vietų bibliotekos skaitykloje skaičius.

Pagrindine materialijų išteklių srities stiprybe laikytina tai, kad reikalinga studijoms įranga ir numatytos patalpos yra tinkamos ir jų pakanka. Stiprioji šios srities pusė taip pat ir kryptingai Universitete plėtojama nuotolinė studijų aplinka.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studentų priėmimo į Programą reikalavimai iš esmės atitinka 2015 m. liepos 23 d. Švietimo ir mokslo ministrės įsakyme (Nr. V-826) ir Universiteto numatytus reikalavimus.

Programoje numatyti studijų metodai ir formos, kaip nurodoma Programos apraše (p. 19), yra labai įvairūs – apima ne tik tradicinius studijų metodus (atvejų analizė, debatai, diskusijos, grupines užduotis ir t.t.), bet ir Apraše (2015) rekomenduojamus interaktyvius, tiriamuosius bei specifinius studijų metodus (konferencijos, analizė ir sintezė, refleksija, dalyvavimas grupinėse ir individualiose parodose, įvairaus lygmens vietiniuose ir tarptautiniuose konkursuose, kūrybinės dirbtuvės ir t.t.). Žinoma, metodų įvairovė turėtų padėti pasiekti numatomus Programos tikslus. Taip pat, ekspertų nuomone, dauguma studijų metodų leidžia pasiekti numatytus studijų rezultatus. Tokia praktika ypač tinkama antrosios pakopos studijoms, nes suteikianti gerus pagrindus savarankiškam darbui studijų metu.

Studentų pasiekimų vertinimo sistema yra pakankamai aiški bei glaudžiai susijusi su studijų metodais. Sistema remiasi tarptautiniais aukštojo mokslo erdvės standartais (ESG), Paveldo studijų krypties aprašu bei paties universiteto standartu – Universiteto studentų akademinį pasiekimų vertinimo sistema. Ekspertų nuomone, ši sistema atitinka magistro studijų programai keliamus reikalavimus, taip pat tenkina ir tikslų pasiekimo aspektu. Taip pat, ekspertų nuomone, taikoma praktika yra tinkama magistro studijų rezultatams įvertinti, tačiau kai kurių modulių tikslai gali būti nepasiekti, kadangi kai kurie metodai yra neapibrėžti, ir naudojant šiuos neapibrėžtus metodus gali būti sudėtinga pamatuoti pasiektą rezultatą.

Dauguma dalykų vertinimo metodų yra pakankamai aiškūs: rašto darbai, projektų ir individualių darbų ataskaitos, tačiau kai kurie jų nėra niekaip apibrėžti, todėl kelia abejonių dėl iškeltų tikslų pasiekimo pvz., studijų vizitų užsienyje, darbų muziejuose ir bibliotekose.

Sąžiningam vertinimui užtikrinti Universitete yra naudojama bendroji sistema, kuri užtikrina akademinį sąžiningumą programos eigoje. Vertinimo kriterijai yra aiškūs ir atitinkantys studijų programos specifiką. Ekspertų manymu, Universiteto taikomi metodai užtikrina

akademinės bendruomenės tvarką ir sąžiningumą, taip pat įtvirtina sąžiningumo principus. Apeliavimo priemonės yra aiškios ir skaidrios.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindine Programos studijų eigos ir jos vertinimo srities silpnybe laikytina tai, kad kai kurie metodai, kuriais numatyta pasiekti studijų rezultatus, yra neapibrėžti ir naudojant šiuos metodus bus sunku pamatuoti rezultata.

Pagrindine šios srities stiprybe laikytinas studijų metodų šiuolaikiškumas ir studentų pasiekimų vertinimo įvairovė.

2.6. Programos vadyba

Programos apraše, o taip pat ir ekspertų susitikimų Universitete su įvairiomis suinteresuotų asmenų grupėmis metu, ypač išryškintas Humanitarinių mokslų ir menų departamento vaidmuo valdant ketinamą vykdyti studijų programą. Humanitarinių mokslų ir menų departamentas yra atsakingas už kokybės užtikrinimą, programos peržiūrą ir tobulinimą, taip pat studijų krypties komiteto paskyrimą. Vizito metu taip pat aptartas studijų krypties komiteto, kuris bus atsakingas už ketinamos vykdyti studijų programos priežiūrą ir tobulinimą, funkcionalumas. Komitetas sudarytas iš dėstytojų, studentų, absolventų bei socialinių partnerių. Universitetas taip pat naudoja *Vidinę kokybės vadybos sistemą*, kuri užtikrina programų vadybos sistemos kokybę. Ekspertų nuomone, tokios priemonės yra pakankamos studijų programos kokybei užtikrinti.

Numatyti programos socialiniai dalininkai (kaip paaiškėjo iš susitikimo su jais metu) visapusiškai bendradarbiauja su universitetu, teikė siūlymus dėl ruošiamos studijų programos bei dalyvavo programos rengimo procese. Susitikimo metu paaiškėjo, kad dalis Universiteto absolventų jau yra įdarbinti, todėl dalininkai puikiai supranta specialistų poreikį bei jų pranašumą darbo rinkoje. Universitetas nuolat puoselėja bendradarbiavimą su socialiniais partneriais ne tik oficialių susitikimų metu, bet ir per įvairius vykdomus projektus, stažuotes ir pan. Ekspertų nuomone, tai yra pagirtina praktika.

Prie programos rengimo taip pat prisidėjo vienas iš absolventų, kuris savo baigiamajame darbe pateikė Universiteto analizę bei rekomendacijas naujų studijų programų kūrimui. Ši praktika ekspertų yra vertinama ypač pozityviai.

Tačiau programos tobulinimo procesai turėtų būti pritaikyti tam, kad ne tik socialiniai partneriai, bet ir studentai būtų aktyviai (pvz., atliekant apklausas) įtraukiami, tobulinant studijų programą.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Programos vadybos srities stiprybe laikytina tai, kad socialiniai dalininkai ir universitetas palaiko stiprų bendradarbiavimą, todėl soc. dalininkai yra įtraukti į programos rengimą, jos priežiūrą bei tobulinimą. Universitete yra sukurta visus lygius apimanti studijų programos kokybės vertinimo sistema, kurios dalyviai turi aiškiai apibrėžtas funkcijas.

III. REKOMENDACIJOS

Žemiau pateikiamos rekomendacijos programos tobulinimui, į kurias rengėjai turėtų atsižvelgti per 5 d. d. (vadovaujantis 2018 m. rugsėjo 27 d. Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus įsakymu *Dėl ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodikos, patvirtintos studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu nr. 1-01-157, pakeitimo*, nr. V-70, punktas 1.12):

3.1 Performuluoti programos tikslą, jį susiejant su programos akcentais ir labiau išryškinant jos savitumą. Atitinkamai papildyti ar pakoreguoti programos rezultatus.

3.2 Aiškiai apsibrėžti EHU ketinamų dėstyti bakalauro ir magistro paveldo studijų programų tarpusavio santykį, bei keisti vienos iš programų taikomosios ir praktinės dalies dalykus, kad nebūtų akivaizdaus kartojimosi ar persidengimo.

3.3 Programoje numatyti dalykus, kurie užtikrintų sklandesnę ir nuoseklesnę paveldo teorijos ir praktikos dalykų ryšį.

Taip pat ekspertai rekomenduoja atlikti šiuos pataisymus, tačiau ne per 5 d. d.:

3.4 Įtraukti į Programos dėstytojų grupę daugiau paveldo specialistų, pasižyminčių aktyvesne mokslinė tiriamąja veikla.

3.5 Sudaryti konkrečius bibliotekos skaityklos pertvarkymo planus – naujų integralių studentų savarankiško darbo vietų sukūrimą skaitykloje ir bibliotekos fondų komplektavimo problemos sprendimus

3.6 Numatyti aktyvesni studentų įtraukimą į programos tobulinimo procesus.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Europos Humanitarinio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Kultūros paveldo vystymas* vertinama teigiamai.

Eil.Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	4
6	Programos vadyba	4
	Iš viso:	19

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Marius Sirutavičius

Grupės nariai: Salvijus Kulevičius, Rokas Balčiūnas